

vil være meget vanskeligt at afgive et saadant Skøn, og at de Vedkommende meget ofte ville finde, at man er kommen til at anslaa Udgifterne ganske uretligt. Smidlertid vil jeg indrømme, at man derved i mange Tilfælde tilnærmelsesvis vilde komme til Noget, der var nogenlunde rigtigt; men hvorledes skal man bære sig ad, naar der er Tale om Hovedreparationer? Det er meget ofte Tilfældet — vi faae det meget stærkt at føle, og de Herrer, som beskæftige sig med Finantsloven, vide det godt — at man, naar man vil holde Kirker godt vedlige, tidt maa foretage Hovedreparationer, og Udgifterne dertil kunne løbe op til adskillige Tusinde Rigsdalere. Skønmændene ville altsaa kunne komme til at sige, at en Kirke om 1, 2, 4 eller 6 Aar vil trænge til en Hovedreparation, men det er for det Første meget vanskeligt at bedømme, hvad en egentlig Hovedreparation vil koste — det fordrer en grundtig Undersøgelse — og dernæst viser dette sig meget ofte først, naar Arbejdet er kommet igang, naar man har taget Puds af osv. Det er altsaa vanskeligt flere Aar iforveien at sige, at der til den og den Tid vil falde en Hovedreparation, men det er endnu vanskeligere at sige, hvad en saadan vil koste. Hvorledes skal jeg da bære mig ad med at anslaa Udgifterne til en aarlig Gjennemsnitssum? Dette lader sig ikke gjøre uden stor Usikkerhed; og her have vi altsaa et Punkt, hvor de vedkommende Mænd ville have meget vanskeligt ved at anstille et Skøn. Der er et andet Punkt, hvorefter det Samme gjælder, nemlig med Hensyn til Kirkegaardene, et Punkt, som ligeledes temmeligt hyppigt foresalder. En Kirkegaard er, vil jeg sige, næsten fylbt; man kan se, at den om saa og saa lang Tid vil trænge til en Udvidelse, men hvad vil denne Udvidelse koste Kirkefeeren? Hvad vil det koste ham at faae den fornødne Jord til dermed at udvide Kirkegaarden? Hvad vil Ringmuren og det, som dermed staar i Forbindelse, komme til at koste ham? Dette skal man jo have anslaaet, men det er meget vanskeligt at anslaa det, og at omsætte det til en aarlig Gjennemsnitssum er ligeledes forbundet med Vanskelighed. Derfor frygter jeg for, at en rimelig og retfærdig Gjennemførelse heraf vilde falde meget vanske-

lig for den Kommission, som skulde beskæftige sig med Sagen; jeg tror, at man ofte vilde finde dette, og man maatte formodentlig rette det ved at forandre den aarlige Gjennemsnitssum til en vis Kapital foruden en aarlig Gjennemsnitssum. Her have vi altsaa allerede et Punkt, der vil være temmeligt vanskeligt, men det er ikke det eneste. Det er saaledes ingenlunde alle Kirker, som staa i samme Forhold til den Tiende, for hvilken de vedligeholdes, thi nogle Tiender give et meget smukt Overskud for Kirkefeeren; medens andre give et meget ringe Overskud, og der er nogle, som slet intet Overskud give, men snarere Underbalance. De Herrer ville se, hvorledes en Kirkefeer vil være stillet, naar denne Lov udkommer. Er hans Kirketjende meget Lidt værd, vil han forlange Afløsning, og Følgen deraf vil blive, at han frier sig for den Hovedreparation eller for den Kirkegaardsudvidelse osv., som han forudsier. Han vil altsaa tage det ringere Vederlag, han kan faae, og overlade til Sognet at gjøre, hvad det finder rigtigt i den Henseende, men det vil blive et meget misligt Forhold, thi Sagen er den, at Byrden i saadanne Tilfælde vil gaa over fra Tiendehyerne til samtlige Indbyggere i Sognet eller ogsaa til Staten; jeg ser ikke, det kan ske paa anden Maade. Derved vil smidlertid, som nylig blev nævnt, det Tilfælde komme frem, at naar den Vederlagssum, som gives for Kirken, bliver utilstrækkelig til at holde den vedlige, ville samtlige Sognets Beboere, ogsaa de, der tidligere have været fri for Byrden, komme til at bære den; det er uundgaaeligt. (Gad: Men Overskudet!) Naar det Overskud, der bliver tilbage, ikke er tilstrækkelig til derfor at holde Kirken vedlige, maa Byrden derved falde paa de andre Beboere i Sognet, som ikke have været Tiendehyere, det er soleklart, og man vil altsaa, saaledes som Forslaget her er formuleret, ligefrem komme til at lægge en Afgiftsbyrde over paa dem, som nu ere fritagne derfor. Jeg tror ikke, det vil kunne undgaaes efter det nuværende Forslag, og dette er derfor et Punkt, jeg særlig vil anbefale til Overveielse under Sagens nærmere Behandling. — Der er et andet Punkt, der mere direkte vedrører mig som Ti-